

PERKEMBANGAN KEBAJIKAN HAIWAN DI MALAYSIA

AKTA KEBAJIKAN HAIWAN 2015 (AKH 2015)

Disediakan oleh : **Dr. Razlina binti Raghazli**
Seksyen Kebajikan Haiwan, Bahagian Regulatori Veterinar

Di peringkat antarabangsa, kebajikan haiwan telah menjadi satu topik penting untuk pembangunan perundangan dan perdagangan antarabangsa. Ia merupakan satu sub-bidang yang kompleks yang terdiri daripada pelbagai disiplin yang menggabungkan perkara-perkara yang berkait-rapat dengan etika sosial dan falsafah, ekonomi, pertanian, persepsi masyarakat dan sains. Secara umumnya ia merujuk kepada kualiti hidup haiwan yang melibatkan pelbagai elemen yang berbeza seperti kesihatan, kebahagiaan dan kebolehannya untuk beradaptasi dengan keadaan persekitaran.

Peningkatan minat terhadap kebajikan haiwan di Asia dan Amerika, sebahagiannya mungkin berpunca daripada perhatian yang diberikan oleh rakan dagang dan pemimpin Eropah, selaras dengan kesedaran pengguna di sana yang prihatin terhadap kebajikan haiwan. Kesatuan Eropah (EU) memiliki kesepakatan yang jelas mengenai kebajikan haiwan di antara ahli-ahlinya. Antaranya, EU telah menghentikan penternakan secara 'factory farming' dan menghentikan eksploitasi berlebihan ke atas ternakan bagi menjamin kesejahteraan haiwan.

Perkembangan di negara-negara Eropah ini telah memberi pengaruh yang besar dan kebajikan haiwan menjadi subjek utama dalam pembangunan perundangan dan standard di negara-negara Eropah dengan pelaksanaan 78/923/EEC: *Council Decision of 19 June 1978 concerning the conclusion of the European Convention for the protection of animals kept for farming purposes*. Manakala, *Council Directive 98/58/EC of 20 July 1998 concerning the protection of animals kept for farming purposes* berfokus kepada haiwan ternakan yang dipelihara dalam sistem penternakan intensif. Tujuannya adalah untuk menetapkan satu

standard yang minimum dalam perlindungan ternakan dan menghapuskan persaingan tidak sihat yang mungkin timbul berkaitan dengan implementasi kebajikan haiwan yang berbeza di antara negara-negara Eropah dan negara-negara lainnya. Organisasi Kesihatan Haiwan Dunia (OIE) pula, telah dan sedang membangunkan pelbagai standard kebajikan haiwan berdasarkan kajian dan penemuan saintifik dan diterima pakai di dalam Kod Kesihatan Haiwan (*Animal Health Code – Terrestrial Animal Health Code dan Aquatic Animal Health Code*). Penganjuran 'OIE Global Conference on Animal Welfare' adalah bertujuan untuk menyediakan platform kepada negara-negara anggota untuk menerima pakai standard kebajikan haiwan yang telah dibangunkan oleh OIE. Di samping itu juga, persidangan tersebut adalah untuk menggalakkan perkhidmatan veterinar di setiap negara untuk menambah baik taraf kebajikan haiwan di negara masing-masing. Malaysia telah berjaya menganjurkan 'Third OIE Global Conference on Animal Welfare' pada 6-8 November 2012 di Kuala Lumpur.

Malaysia telah memberikan sokongan penuh ke atas Deklarasi Sejagat mengenai Kebajikan Haiwan melalui pembangunan Akta Kebajikan Haiwan 2015 (Akta 772). AKH 2015 telah diwartakan pada bulan Disember 2015 dan dikuatkuasakan pada tahun 2017. Secara dasarnya, akta tersebut telah dibangunkan mengikut standard antarabangsa namun telah disesuaikan mengikut amalan dan keadaan di negara ini. Tujuan AKH 2015 adalah untuk menubuhkan Lembaga Kebajikan Haiwan, menyatakan fungsi lembaga, mempromosikan kebajikan haiwan, mempromosi pemunyaan haiwan bertanggungjawab dan perkara-perkara lain yang berkaitan.

KEWAJIPAN PEMUNYA @ PEMEGANG LESEN

Memenuhi lima (5) keperluan haiwan:-

- Persekitaran sesuai
- Diet sesuai
- Memperlihatkan tingkah laku / perwatakan yang normal
- Ditempatkan bersama atau berasingan
- Dilindungi daripada kesakitan, penderitaan, kecederaan dan penyakit

PENALTI KESALAHAN

Denda Tidak Kurang **RM15,000**
dan Tidak Lebih **RM75,000**
atau Penjara Tidak Lebih **2 Tahun atau Kedua-duanya**

AKTA KEBAJIKAN HAIWAN 2015 (AKTA 772) JABATAN PERKHIDMATAN VETERINAR

Semenjak AKH 2015 dikuatkuasakan, pelbagai aktiviti dan program telah dijalankan untuk memberi kesedaran dan mempromosikan kebajikan haiwan terutamanya tentang "Pemilikan Haiwan Bertanggungjawab" kepada masyarakat. Pelesenan untuk kesemua aktiviti di atas bakal dimulakan pada tahun 2021 dan setiap pemohon boleh membuat permohonan melalui laman web *MyAnimal Welfare*. Tiga Peraturan Kebajikan Haiwan di bawah Akta 772 telah dikuatkuasakan iaitu 1) Pembantu Sukarela Kebajikan Haiwan, 2) Notis Penambahbaikan, dan 3) Pengkompaunan dan kesalahan. Manakala Peraturan Fi Pelesenan bakal dikuatkuasakan pada 2021. Notis penambahbaikan pula dikeluarkan kepada pemunya atau pemegang lesen sekiranya terdapat sebarang ketidakakuran yang melibatkan haiwan. Kompaun dikeluarkan ke atas kesalahan-kesalahan yang boleh dikenakan kompaun seperti yang termaktub di dalam AKH 2015. Selain daripada AKH 2015, Akta Perlindungan Hidupan Liar 2010 (Akta 716), Enakmen Kebajikan Haiwan 2015 Negeri Sabah dan Ordinan Kesihatan Awam Veterinar 1999 Negeri Sarawak turut menjalankan penguatkuasaan bagi menjaga kebajikan dan mencegah penganiayaan haiwan di seluruh Malaysia.

Akta 716
32 kes
 2014 - 2019

Akta 772
30 kes
 2018 - 2020

TAHUKAH ANDA?

Sebanyak 32 kes pendakwaan di bawah Akta 716 yang melibatkan penganiayaan ke atas hidupan liar direkodkan dari tahun 2014 hingga tahun 2019, manakala 30 kes pendakwaan untuk kes penganiayaan haiwan di bawah Akta 772 direkodkan pada tahun 2018 hingga Mac 2020.

Selain itu, pemantauan yang berterusan juga dijalankan oleh pihak Jabatan Perkhidmatan Veterinar dan Jabatan Perhilitan di premis-premis yang menjalankan aktiviti haiwan bagi memastikan keperluan dan kebajikan haiwan dipenuhi.

ANIMAL TRAINING CENTRE

• Kuarantin haiwan

• Latihan haiwan

• Aktiviti jualan haiwan hidup dalam kurungan

• Pelupusan haiwan

• Penjualan haiwan

• Kawalan haiwan terbiar oleh mana-mana individu, organisasi atau badan korporat

PELESENAN AKTIVITI MELIBATKAN HAIWAN SEKSYEN 15

13

AKTIVITI

AKTA KEBAJIKAN HAIWAN 2015 (AKTA 772)

• Penginapan haiwan

• Menunggang dan mengepung haiwan

• Pembiakan haiwan

• Haiwan persembahan

• Penyelidikan, ujian dan pengajaran

• Penyelamatan dan pemulihan haiwan

• Aktiviti yang berhubungan dengan tempat kurungan dan perlindungan haiwan

PELESENAN AKTIVITI MELIBATKAN HAIWAN SEKSYEN 15

13

AKTIVITI

AKTA KEBAJIKAN HAIWAN 2015 (AKTA 772)

Pelbagai garis panduan dan standard berkaitan kebajikan haiwan juga telah dan sedang dibangunkan bagi memperkukuhkan lagi undang-undang kebajikan haiwan di negara ini. Sebanyak 15 Kod Amalan Kebajikan Haiwan (KAKH) juga telah diterbitkan. Elemen kebajikan haiwan juga dimasukkan ke dalam lain-lain standard yang dibangunkan termasuk Garis Panduan Penternakan di bawah Skim Amalan Pertanian Baik Malaysia (MyGAP). Organisasi bukan kerajaan yang berteraskan kebajikan haiwan turut dilibatkan dalam usaha mempromosi dan membangunkan standard kebajikan haiwan di Malaysia. Kerajaan sentiasa mengikuti perkembangan terkini mengenai isu-isu kebajikan haiwan di dalam negara dan membangunkan garis panduan yang bersesuaian dengan keadaan semasa. Penubuhan Jawatankuasa Perundingan Kebajikan Haiwan (*Animal Welfare Consultation Committee*) yang dianggotai oleh badan-badan bukan kerajaan bertanggungjawab untuk memberikan pandangan dan nasihat teknikal yang berkaitan kebajikan haiwan kepada Lembaga Kebajikan Haiwan.

Pelantikan Pembantu Sukarela Kebajikan 6 Haiwan yang terdiri daripada wakil-wakil badan bukan kerajaan mengenai kebajikan haiwan adalah untuk membantu pegawai-pegawai kebajikan haiwan menjalankan aktiviti promosi berkaitan kebajikan haiwan.

Garis Panduan Penggunaan Haiwan di institusi pendidikan di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia sedang dalam fasa akhir pembangunan. Berdasarkan kepada Pelan Strategik Kebajikan Haiwan Kebangsaan, semua pihak berkepentingan di negara ini perlu dilibatkan bagi tujuan menerapkan budaya pemilikan haiwan bertanggungjawab dalam masyarakat.

Salah satu output yang telah digariskan di dalam pelan ini adalah untuk memberi pendidikan kebajikan haiwan secara formal atau tidak formal kepada masyarakat di negara ini. Penerapan pendidikan yang berbeza mengikut tahap pendidikan telah dirancang untuk setiap peringkat persekolahan bermula dari peringkat pra-sekolah sehingga ke peringkat sekolah menengah. Untuk permulaan, pembangunan Modul Pendidikan Awal Kanak-kanak sedang dalam proses pembangunan. Projek rintis berkaitan perkara tersebut telah dibangunkan dan diterapkan di Tabika Perpaduan di Wilayah Persekutuan Labuan bermula pada tahun 2020.

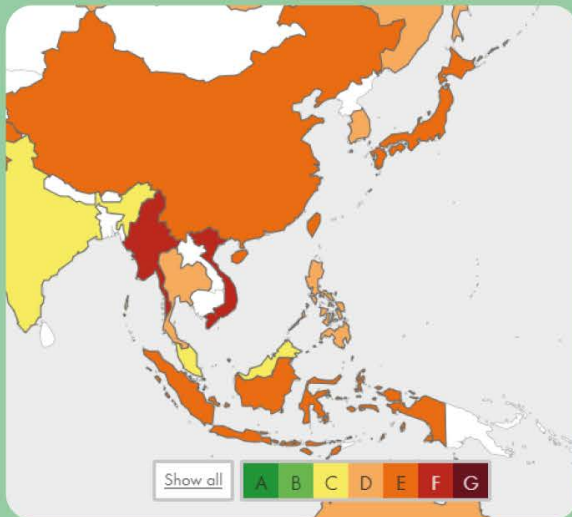

Jawatankuasa Penjagaan dan Penggunaan Haiwan (IACUC) telah ditubuhkan di pelbagai institusi yang menjalankan penyelidikan haiwan. Jawatankuasa tersebut ditadbir atau diuruskan oleh institusi masing-masing. Walau bagaimanapun, bermula dari tahun 2021, setiap penyelidikan yang menggunakan haiwan kecuali bagi aktiviti pengajaran di peringkat sekolah perlu dilesenkan di bawah Lembaga Kebajikan Haiwan. Tujuan utama kelulusan IACUC dan pelesenan adalah untuk memastikan aktiviti penyelidikan yang dijalankan beretika dan menjaga kebajikan haiwan. Dalam masa yang sama, terdapat peningkatan dari segi bilangan penyelidikan yang berteraskan kebajikan haiwan dijalankan di universiti-universiti tempatan. Penyelidikan yang dijalankan contohnya dari segi pengangkutan dan penternakan yang bersesuaian dengan iklim dan persekitaran

tempatan ataupun kaedah 'stunning' dan penyembelihan berdasarkan perspektif Islam. Penubuhan Pusat Kecemerlangan Kebajikan Haiwan (PPKH) juga merupakan salah satu strategi yang dimuatkan di dalam Pelan Strategik Kebajikan Haiwan Kebangsaan 2012-2020 bagi menerajui penyelidikan haiwan menurut perspektif Islam.

Kebajikan haiwan di Malaysia juga telah mendapat pengiktirafan daripada *World Animal Protection* (WAP). WAP adalah satu pertubuhan antarabangsa yang berkaitan dengan kebajikan haiwan. Pihak WAP menjalinkan kerjasama yang erat dengan pihak kerajaan, ketua-ketua jabatan veterinar dan delegasi OIE di negara-negara terlibat bagi memastikan yang kesemua maklumat dan polisi kebajikan haiwan yang dinilai adalah tepat dan terkini. Indeks Perlindungan Haiwan (*Animal Protection Index- API*) yang dikeluarkan oleh WAP menetapkan kedudukan kepada 50 negara di seluruh dunia berdasarkan kepada polisi dan perundangan mengenai kebajikan haiwan di negara-negara terbabit. Negara-negara yang dipilih adalah negara pengeluar utama produk haiwan berdasarkan kepada statistik yang dikeluarkan oleh FAO.

Kedudukan Malaysia berdasarkan ranking API pada tahun 2020 berbanding negara-negara lain di Asia.

Secara keseluruhannya, Malaysia memperoleh ranking C pada tahun 2020 bersama-sama dengan negara India, Itali, Jerman, Mexico, New Zealand, Perancis, Poland dan Sepanyol. Pencapaian ini menunjukkan bahawa usaha Malaysia untuk menaikkan taraf kebajikan haiwan di negara ini telah mendapat pengiktirafan oleh masyarakat antarabangsa.